

trary – substandard laws poor quality realization reduce the level of legal awareness and legal culture, resulting in a certain disorganization of society, lack of legal basis.

Key words: order, konstytutsionalizatsion, social mechanism of the law, legal policy, justice, legal culture, legal education

УДК 340.1; 342.7

О. Л. ЛЬВОВА,
кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИРОДНІ ПРАВА ЛЮДИНИ І НАБУТІ ПРАВА: ПРОБЛЕМА ПРІОРИТЕТУ ТА ЦІННОСТЕЙ

У статті надається теоретичне обґрунтування відмінності між природними, невід’ємними правами людини і тими правами, які є набутими та іноді отримують назву «нових прав» людини. Розкриваються негативні тенденції сучасних процесів лібералізації суспільних цінностей, що призводить до впровадження до українського законодавства таких ідеологічних термінів, як «сексуальна орієнтація», «гендерна ідентичність» тощо. Підкреслюється, що сучасна концепція прав людини спирається на концепцію природного права, відповідно до якої всі люди від природи є вільними і наділені рівними правами. Як висновок констатується, що зазначені явища не можуть доповнювати спектр основних, невід’ємних прав людини, оскільки: є набутими і не з’являються від народження; принижують гідність людини та не сприяють розвитку її індивідуальності.

Ключові слова: законодавство, права людини, природне право, рівність, сексуальна орієнтація.

Львова Е. Л. К вопросу о естественных правах человека и приобретенных правах: проблема приоритета и ценностей

В статье приводится теоретическое обоснование различия между естественными, неотъемлемыми правами человека и теми правами, которые являются приобретенными и иногда получают название «новых прав» человека. Раскрываются негативные тенденции современных процессов либерализации общественных ценностей, что приводит к внедрению в украинское законодательство таких идеологических терминов, как «сексуальная ориентация», «гендерная идентичность» и тому подобное. Подчеркивается, что современная концепция прав человека опирается на концепцию естественного права, согласно которой все люди от природы свободны и наделены равными правами. Как вывод констатируется, что указанные явления не могут дополнять спектр основных, неотъемлемых прав человека, поскольку: являются приобретенными и не появляются от рождения; унижают достоинство человека и не способствуют развитию его индивидуальности.

Ключевые слова: законодательство, права человека, естественное право, равенство, сексуальная ориентация.

Lvova O. To the question of natural rights and acquired rights: the problem of priority and values.

The article provides a theoretical rationale for the distinction between the natural, inalienable human rights and those rights that are acquired and sometimes called “new rights” of man. Revealed negative trends of contemporary processes of liberalization of social

values that leads to the implementation in the Ukrainian legislation such ideological terms as “sexual orientation” and “gender identity” and the like. As a conclusion States that these phenomena are not able to complement the range of basic, inalienable human rights, as are acquired and do not appear at birth; humiliate the dignity of man and contribute to the development of her individuality.

Keywords: legislation, human rights, natural law, equality, sexual orientation.

У сучасному світі відбувається орієнтація правової політики держав на основні ідеї природного права, які поєднують усі найважливіші людські цінності.

Значущість прав людини полягають в тому, що вони є природним здобутком людини, не залежним від неї. Просвітники проголошують примат прав людини над усіма іншими нормами, правами та законами в суспільстві саме виходячи з того, що права людини – це загальні, незаперечні та самоочевидні права людської природи. Людина, оскільки вона людина, не може проти них нічого заперечити, тому що це було б запереченням власної сутності. Тому основу прав людини становить не штучно введене право, легітимоване волею законодавця, а природне право. Саме з цього права слід виводити весь комплекс прав людини¹.

У цьому контексті й формулюється *мета даної статті* – з огляду на сучасні процеси лібералізації суспільних цінностей надати теоретичне обґрунтування відмінності між природними, невід’ємними правами людини і тими правами, які є набутими та іноді отримують назву «нових прав» людини.

Сучасна концепція прав людини спирається на концепцію природного права, відповідно до якої всі люди від природи є вільними і наділені рівними правами. Таким чином, права не надаються державою, а самі по собі наділені «додержавною» легітимацією. Як вроджені, ці права є невідчужуваними і не можуть бути відкликани волею держави. Укоріненість у природному праві робить їх правом, незалежним від держави, і ця позиція дає змогу їм виконувати функцію критичної інстанції щодо дій держави. В якості критерію і межі державної влади права людини були вперше сформульовані в Декларації незалежності Північноамериканських Штатів 1776 р. (Вірджинський Білл про права), у вступі до якої зазначається, що всі люди «від природи є рівно вільними і незалежними і наділені певними правами від народження». У Загальній декларації прав людини від 10 грудня 1948 р. ООН формулює список основних прав, виконувати які зобов’язані всі члени ООН².

На сьогодні проблема прав людини вельми гостро постає з огляду на такі новели вітчизняного законодавства, що грубо суперечать загальноприйнятому в юридичній науці природно-правовому підходу, віковим традиціям та моралі українського суспільства, його релігійним переконанням. І головне – не узгоджуються з положеннями Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 р.

Так, 12 листопада 2015 р. Верховною Радою України прийнято Закон України № 785-VIII «Про внесення зміни до Кодексу законів про працю України щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації з правом Європейського Союзу»³. Статтю 2¹ Кодексу законів про

працю України, що стосується дискримінації у сфері праці, було запропоновано доповнити такими ознаками, як гендерна ідентичність та сексуальна орієнтація.

Окрім цього, робочою групою з прав людини Конституційної комісії запропоновано передати на розгляд парламенту такі зміни до Конституції України від 15.07.2015 р., які передбачають вилучення поняття шлюбу як союзу чоловіка та жінки⁴.

Усе це відбувається за відсутності конструктивного діалогу між державою та суспільством, ігнорується науковість як принцип правотворчої діяльності, що передбачає: врахування наукових знань про необхідність прийняття відповідного акта; уважне ставлення до наукових доктрин; обов'язковість врахування прогнозу наслідків прийняття того чи іншого акта тощо.

Так, провідні вчені Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, досліджуючи проблеми удосконалення діалогу громадянського суспільства та держави в контексті захисту прав людини, констатують таке: «Сучасний ліберально-демократичний етап взаємовідносин у системі координат «особа – громадянське суспільство – держава», який задекларований як глобальний взірць або стандарт соціального розвитку, характеризується необмеженою субстанціалізацією людської суб'єктивності, основною причиною якої є штучно створена дивергенція основних нормативно-регулятивних систем (права, моралі та релігії)... Такий стан унеможлиблює фактичну ефективну взаємодію між особою, громадянським суспільством та державою ... оскільки ліберальне людське «Я» в означеному контексті претендує на абсолютне значення. Така абсолютизація особистої свободи ... відірвана від сутнісного взаємозв'язку права, моралі та релігії...»⁵.

Варто згадати концепцію православної церкви щодо прав людини, яка отримала відображення в «Основах вчення Російської православної церкви про гідність, свободу і права людини» (прийняті на Архієрейському соборі у червні 2008 р.) і де зазначається, що «чим більше розвивається інститут прав людини, тим менше законодавець враховує моральні виміри життя і свободу від гріха. ... Права людини передусім потрібні їй для того, щоб, володіючи ними, вона могла найкращим способом виконувати своє високе призначення «подоби Божої», свій обов'язок перед Богом і церквою, перед іншими людьми, сім'єю, державою, народом та іншими людськими спільнотами»⁶.

У правотворчості, як і у законотворчості, повинні бути відображені основні ідеї природного права, в якому поєднані усі найважливіші людські цінності⁷.

Ще давні філософські мислителі обстоювали ідеї природних властивостей права як насправді істинних. Г. Гроцій розкрив своє бачення природного і божественного права так: «Право природне є приписом здорового глузду, яким та чи інша дія, залежно від згоди чи протиріччя самої розумної природи, визнається або морально ганебною, або морально необхідною; а, відповідно, така дія або ж заборонена або приписана самим Богом, творцем природи»⁸.

Прихильниками природного права позитивне право розглядається як штучне, помилкове⁹.

Правознавець Р. Папаян пише, що «основою природного права стали божественні якості людини, природне право – основою законодавства (позитивного права), закон – фундаментом держави. Держава, яка постійно піддається змінам, не повинна, однак, вступати в суперечність з найвищою метою»¹⁰.

Папа Іоанн Павло II у своєму вченні про права людини розглядав їх не як абстракцію та теорію, не як результат переконань та домовленостей. Права людини, стверджував Павло II, постають із реальності, із істини про речі та про людину, які пов'язані з різноманітними формами людського існування, де проявляє себе людина. Кризою в сфері прав людини стала проблема морального та етичного характеру, зникла істина про людину, до заперечення якої призвів «релятивістський лібералізм»¹¹.

У світі активно поширюється тенденція відхилитися від згаданих і загальноновизнаних нормативних та моральних мірил, і встановлюються так звані «нові права» людини, які беруть свій початок не з природних засад і за своїм характером заперечують істинну сутність права, права природного, однак вони легалізуються, впроваджуються у життя під виглядом свободи, ліберальних цінностей, які прямо не заперечують основні права людини, а доповнюють їх зміст насправді неправовими й шкідливими елементами.

У зв'язку з цим спостерігаються певні коливання між природним правом і позитивним правом, коли з'являється третій аспект, суб'єктивний шлях, що враховує здібності, схильності і свободи окремих груп осіб. І саме таким суб'єктивним шляхом, з метою задоволення особистих інтересів та свобод, народжуються нині «нові права», які не є природною мірою справедливості¹².

Усе це суперечить природі людини і вказує на явні відхилення (аномалії) від природної, загальноприйнятої норми (міри, стандарту).

Така тенденція перегляду окремих прав людини, покладених в основу Декларації ООН 1948 р., виходить із хибного, на наше переконання, твердження, що людині як такій не варто нав'язувати які-небудь істини, а витоки права варто шукати в іншому – в згоді. Тобто права людини є результатом процесу, в межах якого більшість досягають згоди стосовно того, що є справедливим та істинним. Таким чином, справедливим стає те, до чого схиляється воля більшості. Ніби й не існує істини, якою вимірюється справедливість; не існує прав, які випливають із самої природи людини.

Наша держава, вступаючи на шлях євроінтеграційних перетворень, має орієнтуватися не лише на видиме, зовнішнє покращення у певних сферах життя суспільства, а передусім на ідеологічний характер таких перетворень. Сьогодні можна з упевненістю говорити про те, що гомосексуалізм активно прагне не просто посісти місце, а навіть пріоритетне місце в суспільній ідеології. Самі терміни «сексуальна орієнтація», «гендерна ідентичність» є заідеологізованими поняттями. І проблема дискримінації у даному випадку здебільшого є штучно сформульованою, це частина ідеологічної стратегії сексуальних меншин.

Справедливо пише Л. Меліна, що в нашому розділеному світі поняття прав людини також розділене. «Спірним є постійне розширення переліку прав

людини, що супроводжується розширенням пов'язаних з ними вимог юридичного типу. Коли будь-яка політична чи соціальна ідея кваліфікується як право людини, відбувається вихолощення самого поняття всезагального права людини, втрачається притаманна йому критична функція. Початковим ядром прав людини були і залишаються класичні права і свободи, завдяки яким гарантується вільний розвиток індивіда та його захист від зловживань з боку державної влади»¹³.

Експерти спостерігають принаймні декілька практик, які викликають різке суспільне неприйняття на пострадянському просторі, але які активно впроваджуються у зарубіжній Європі, що впливають із сучасної системи європейських цінностей, а саме: розмивання традиційної сім'ї (зокрема, ювенальна юстиція, одностатеві шлюби) терпимість до пропаганди гомосексуалізму, легалізація «легких наркотиків»¹⁴.

О. Турчинов констатує, що «епідемія аморальності руйнує суспільство»¹⁵. Зазначені явища, що проникають в українське законодавство, є аномаліями права, особливо з огляду на принцип верховенства права, а саме – на природно-правову засаду в його інтерпретації Конституційним Судом України¹⁶.

Аномалія права – це негативне явище правового дисбалансу, що порушує корисну міру та загальноприйнятні світові стандарти у сфері права, зокрема, основоположних прав людини, нівелюючи гармонійну єдність різноманітних природних проявів права та інтересу, спотворюючи, таким чином, сформоване історично розуміння суспільної моралі¹⁷.

Так, прибічники гендерної перспективи стверджують дещо вельми сміливе, наприклад, що «не буває «природних чоловіків» і «природних жінок», немає сукупності характеристик і моделей поведінки, притаманних виключно одній статі»¹⁸. Тобто в «гендерній перспективі» незручна природа лише заважає, а тому має зникнути. З цього приводу С. Файерстоун висловлює парадоксальну, на наш погляд, думку: «Те, що «природно», не обов'язково є «людською» цінністю. Людство почало випереджати природу; ми більше не можемо виправдовувати дискримінаційну систему класів-статей на тій підставі, що вона має природне походження»¹⁹.

Гомосексуальність має залишатися приватною проблемою, тому що бажання визнати законним одне сексуальне відхилення змовить бажання надати суспільного статусу й усім іншим прибічникам гендерної ідеології²⁰.

«Варто не зводити в ранг закону хитку мораль перехідного періоду, а допомагати суспільству залишатися міцним, проходячи через будь-які часи, спираючись на істинні життєві цінності. Слід пам'ятати, що цивільний закон будується на тому, що є істинним і правильним для суспільного блага.

Гомосексуалізм не є джерелом права. Суб'єктом прав і обов'язків є людина. Не може бути рівності між парою, що складається з чоловіка і жінки, і зв'язком між людьми однієї статі. Іншими словами, гомосексуалізм позбавлений цінності в суспільному розумінні. Це приватна реальність, на якій не будується життя суспільства і яка не може бути нормою»²¹.

II Ватиканський собор підкреслив, що відмінність між статями є позитивним фактором. Усі чоловіки і жінки є людьми і у своїй гідності вони рівні. Те, що їх відрізняє один від одного, перебуває у згоді з задумом творіння.

На жаль, цінності світового порядку зміщуються у бік, протилежний від цивільних шлюбів як союзу чоловіка та жінки. Про це красномовно свідчать закони про «реєстрацію пар» та «зареєстроване сумісне проживання» в Голландії, «договір про загальні інтереси» і укладення «соціального союзу» у Франції, закони «про сталі союзи» і «укладення цивільного шлюбу» в Іспанії. Окрім того, законодавці мають намір задовольнити певні запити меншин, зокрема, надати одностатевим парам право усиновлювати дітей.

Джерело такого натхнення спостерігається в резолюції Європейського Парламенту «Про рівні права для гомосексуалістів і лесбійнок у Європейському співтоваристві», прийнятій 8 лютого 1994 р. Країнам – членам ЄС були надані рекомендації усунути всі обмеження щодо укладення шлюбу одностатевими парами та щодо обмеження їх права на батьківство та усиновлення²².

Автори збірника «Право проти ксеноморфів у сфері громадської моральності» вказують, що пропаганда гомосексуалізму в формі гей-параду порушує свободу переконань і свободу віросповідання людей, які не поділяють «гомосексуальних переконань». При розгляді питання про допустимість проведення гей-параду в більшості випадків увага необрінтовано приділяється лише одній стороні цього предмета – враховуються інтереси лише гомосексуалістів. При цьому зовсім ігнорується необхідність поваги прав і переконань людей, які дотримуються інших поглядів, тим більше в тих країнах, де абсолютна більшість громадян заперечує проти публічного, особливо законодавчого, визначення гомосексуальних відносин як соціальної норми, вважаючи їх неприродними, ненормальними, непристойними і аморальними, виступає категорично проти нав'язування їх дітям таких відносин як нормальних і, тим більше, у якості прийняттого способу життя.

Європейський суд з прав людини вважає, що при вирішенні питання про допущення проведення заходів, здатних образити релігійні почуття віруючих, держава зобов'язана враховувати роль і міру впливу релігії в суспільстві: «При цьому слід враховувати велику роль релігії у повсякденному житті жителів... Суд не може ігнорувати той факт, що римо-католицька віра є релігією переважної більшості тірольців. Наклавши арешт на фільм, австрійська влада діяла в інтересах забезпечення релігійного миру в цьому регіоні і для того, щоб у окремих людей не склалося відчуття, що їхні релігійні уявлення стали об'єктом необґрунтованих та образливих нападок» (§§ 52 і 56 рішення Європейського суду з прав людини у справі «Інститут Отто-Премінгер (Otto-Preminger-Institut) проти Австрії» от 20.09.1994)²³.

Поза тим в українському суспільстві популяризується хибне переконання, що немає іншого шляху до Європи, як через легалізацію прав сексменшин. Причому представники ЛГБТ-спільнот не обмежуються усуненням так званої їх дискримінації у трудових правах. Зокрема, пропонується: Верховній Раді усунути всі положення в українському законодавстві, які призводять до дискримінації за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності (щодо права на майно подружжя та осіб, які можуть бути усиновлювачами); ухвалити закон про реєстроване партнерство для одностатевих подружніх пар;

Міністерству охорони здоров'я України – внести необхідні зміни до наказів № 60 від 03.02.2011 р. (щодо зміни статевої належності) та № 479 від 20.08.2008 р. (щодо можливості усиновлення); організувати ревізію всіх схвалених МОН навчальних посібників тощо з питань гомосексуальності з метою усунення згадок про це явище як про захворювання, психічний розлад тощо; органам державної влади у своїй роботі керуватися конституційним принципом, відповідно до якого «церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа – від церкви» і т. і.²⁴.

Ці та інші пропозиції лунали на конференції Конституційної комісії на тему «Статус меншин і корінних народів у законодавстві України в контексті підготовки проекту змін до Конституції України», що відбулася 18 грудня 2015 р. у м. Києві. Однак зазначені рекомендації виглядали вельми не переконливими і науково не доведеними на противагу як ціннісній позиції української громадськості, представники якої були присутні на конференції, так і всебічній, обгрунтованій науковій думці.

Зокрема, з доповідями про підтримку традиційних цінностей та сім'ї виступили народний депутат України П. Унгурян, а також медики, юристи, психологи, педагоги та ін.

Так, доктор юридичних наук М. Медведєва аналізувала норми ЄС, відповідно до яких є свобода розсуду держави з питань моралі, релігії тощо.

Голова громадського руху «Всі разом» Р. Кухарчук доводив розуміння сім'ї як базової цінності суспільства та Конституції, наголошуючи, що ознаки дискримінації не мають бути поведінковими, а термін «сексуальна орієнтація» є ідеологічним терміном.

Нейрохірург, кандидат медичних наук В. Медведєв щодо даної проблеми констатував, що відбувається стимулювання штучних механізмів поширення даного типу поведінки, а намагання змінити всю етичну і юридичну базу не відповідає інтересам суспільства.

Кандидат педагогічних наук З. Хитра звернула увагу на те, що відбувається активне впровадження гендерної ідеології в педагогічне середовище. Так звана «феміністична педагогіка» передбачає формування у дітей егалітарної свідомості, вільної від гендерних типів. А гендерне виховання без критичного аналізу, на обгрунтовані переконання доповідача, спричиняє деконструкцію чоловічої та жіночої статей.

Ключове послання висловлюваних ідей представників просімейних цінностей полягало в обгрунтуванні неприродного характеру впроваджуваних до законодавства норм про сексуальну орієнтацію і гендерну ідентичність та в науковому доведенні ЛГБТ як явища деструктивного і небезпечного для здоров'я суспільства.

Отже, виходячи із суто суб'єктивних чинників, які суперечать загальноприйнятій суспільній моралі, природі речей та науковим даним, відбувається ототожнення несумісних, на нашу думку, понять, а саме – дискримінація за ознакою статі (стать має природне походження) та дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності (що набувається людиною в силу певних факторів).

Прийняті зміни до КЗпП під прикриттям «антидискримінаційних поправок» підводять під гриф «морально» неприродну сексуальну орієнтацію особи і зводять нанівець будь-які моральні вимоги до окремих видів професій, зокрема, таких як педагог, лікар, правоохоронець і т. і.

При цьому автори згаданого Закону переконані, відповідно до пояснювальної записки, що даний «проект не потребує проведення громадського обговорення». Ймовірно, передбачаючи всенародне обурення зазначеними новелами, вони саме в такий спосіб завуалювали свої правотворчі ідеї.

Право юридичне має відповідати праву природному, і лише у такому випадку відбуватиметься їх ефективна взаємодія і можна буде говорити про існування правового закону, тобто такого, що відображає передусім природні права і потреби людей та не суперечить їм.

Закон буде правовим, якщо законодавець – представницький орган держави – адекватно відобразить волю народу. В іншому випадку закон, у тому числі і приписи Основного Закону – Конституції, не є правовими і потребуватимуть відповідних змін²⁵.

Прийняті зміни до КЗпП руйнують давню, глибоку християнську традицію українського народу та зневажають його віру.

Біблія, яка в усі часи вважалася найавторитетнішою священною книгою життя та непохитною основою суспільної моралі не лише в Україні, а й у більшості країн світу, нині може стати дискримінуючою книгою, особливо в частині певних природних та Божественних істин. Це, зокрема, Послання до Римлян (1:26-28): «...Бог їх видав на пожадливість ганебну, бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне. Так само й чоловіки, позоставивши природне єднання з жіночою статтю, розпалилися своєю пожадливістю один до одного, і чоловіки з чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі відплату, відповідну їхньому блудові»²⁶.

Одним із шляхів правової науки щодо подолання зазначених вище негативних явищ є необхідність чіткого розмежування понять «рівність прав та можливостей жінок і чоловіків» та «рівність статей». Жіноча та чоловіча стать за своєю природою та здоровим глуздом не можуть та й не повинні бути рівними. В Україні, у державі з міцними християнськими традиціями, терміни «рівність статей», «сексуальна орієнтація» чи «гендерна ідентичність» взагалі не повинні використовуватися, оскільки несуть у собі аморальність та суперечать природному праву. Рівність прав і можливостей жінок і чоловіків – це передбачена законодавством України рівність жінок і чоловіків щодо здійснення своїх прав, обов'язків та передбачуваних законом інтересів (конституційних, професійних, сімейних тощо), створення рівних умов та можливостей для їх реалізації у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Зазначені явища, які представники сексуальних меншин намагаються віднести до «нових прав» людини та впровадити до українського законодавства, не можуть доповнювати спектр основних, невід'ємних прав людини, тому що, по-перше, є набутими і не дані від народження; по-друге, принижують гідність людини та не сприяють розвиткові її індивідуальності.

У даному контексті можна говорити про існування *природної нерівності*, яка не принижує честі та гідності людини, є біологічно визначеною від народження (чоловік, жінка). Також з огляду на це серйозною прогалиною у законодавстві слід вважати відсутність формулювання термінів «людина», «стать», «жінка», «чоловік», «життя» та ін.

1. *Філософія права*: навч. посіб. / за заг. ред. М. В. Костицького, Б. В. Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – С. 191. 2. *Мелина Л.* Нравственное действие христианина / Мелина Л.; пер. с итал. Г. Вдовиной. – М.: Христианская Россия, 2007. – С. 101–102. 3. *Про внесення зміни до Кодексу законів про працю України щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу: Закон України* // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 49–50. – Ст. 467. 4. *Проект Розділу II Конституції, підготовлений Робочою групою з прав людини станом на 15.07.2015.* [Електронний ресурс] / Конституційна комісія: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://constitution.gov.ua/work/item/id/3>. 5. *Концепція удосконалення діалогу громадянського суспільства, особи та держави в контексті забезпечення та захисту прав людини в Україні.* – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. – С. 112. 6. *Цибенко С.* Права людини та християнські цінності (у світлі новітніх документів Російської православної церкви) / Цибенко С. // 36. наук. пр. Львів. держ. ін-ту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола. – Серія «Юридичні науки» / за заг. ред. О. І. Сушинського. – Львів: Львів. держ. ін-т новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола, 2010. – Вип. 4. – С. 67–70. 7. *Занік Ю.* Інтелектуальна культура юриста: філософсько-психологічне обґрунтування / Занік Ю. – Львів: Бак, 2002. – С. 78. 8. *Гроций Г.* О праве войны и мира. – Три книги. – Книга первая / Гроций Г.; пер. с лат. А. Л. Саккетти; вступ. ст. проф. А. И. Денисова. – М.: Юрид. изд-во Министерства юстиции СССР, 1948. – С. 45. 9. *П'ятковська І. А.* Право та мораль як засоби регулювання суспільних відносин / П'ятковська І. А. // *Правова держава: Щорічник наук. праць Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.* – К., 2000. – № 11. – С. 553. 10. *Папаян Р. А.* Христианские корни современного права / Папаян Р. А. – М.: Норма, 2002. – С. 177. 11. *Льовева А. К.* Права человека: их основание / Льовева А. К.; пер. В. Тимофеевой // *Лексикон.* – С. 634–640. 12. *Львова О. Л.* Інтегративний підхід до права: теоретичний вимір та світові реалії // *Національні тенденції та міжнародний досвід сучасного праворозуміння: монографія / Львова О. Л.*; за заг. ред. Н. М. Оніщенко. – К.: Юрид. думка, 2013. – С. 112–113. 13. *Мелина Л.* Нравственное действие христианина / Мелина Л.; пер. с итал. Г. Вдовиной. – М.: Христианская Россия, 2007. – С. 104–105. 14. *Трачук Ю.* Европейские ценности – это вовсе не «баварское пиво» и «французские круассаны». [Електронний ресурс] / Інформаційне агентство REX. – Режим доступу: <http://www.iarex.ru/society/41514.html>. Дата доступу: 25.09.2013. 15. *Турчинов А.* Свидетельство: Худ.-док. повесть; эссе / Турчинов А. – К.: Криниця, 2006. – С. 188. 16. *Рабінович П. М.* Інтерпретація верховенства права Конституційним Судом України (доктринальний коментар) [Електронний ресурс] / Інтернет-видання «Юриспруденція». – Режим доступу: <http://www.lawyer.org.ua/?d=668&i=&w=r>. Дата доступу: 02.02.2006 р. 17. *Львова О. Л.* Інтегративний підхід до права: теоретичний вимір та світові реалії // *Національні тенденції та міжнародний досвід сучасного праворозуміння: монографія / Львова О. Л.*; за заг. ред. Н. М. Оніщенко. – К.: Юрид. думка, 2013. – С. 112. 18. *Альзамора Реворедо О.* Гендерная идеология: опасности и цели / Альзамора Реворедо О // *Лексикон: Дискуссионные темы и неоднозначные термины в сфере семьи, жизни и этики.* – М.: Изд-во Францисканцев, 2009. – С. 114. 19. Там же, С. 117. 20. *Анатрелла Т.*

Гомосексуальность и гомофобия / Анатрелла Т. // Лексикон. – С. 157. **21.** Там же. – С. 1038. **22.** *Полаино-Лоренте А.* Однополый «брак» / Полаино-Лоренте А.; пер. Е. Июльской // Лексикон. – С. 525–526. **23.** *Право против* ксеноморфов в области общественной нравственности: Методология противодействия : сб. материалов / отв. ред. и сост. д.ю.н., проф. М. Н. Кузнецов, д.ю.н. И. В. Понкин. – М. : Региональный фонд поддержки мира и стабильности во всем мире ; Ин-т государственно-конфессиональных отношений и права, 2007. – С. 28–29. **24.** *Від розпачу до надії.* Становище ЛГБТ в Україні у 2014 р. – К. : Центр «Наш світ», 2015. – 32 с. – С. 30-31. **25.** *Гайворонський В.* Яким має бути механізм впровадження принципу верховенства права / Гайворонський В. // *Право України.* – 2005. – № 10. – С. 115. **26.** *Біблія* або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту / пер. проф. І. Огієнка. – К. : Укр. Біблійне Товариство, 2011. – С. 1049.

Lvova O. To the question of natural rights and acquired rights: the problem of priority and values.

The article provides a theoretical rationale for the distinction between the natural, inalienable human rights and those rights that are acquired and sometimes called “new rights” of man.

Revealed negative trends of contemporary processes of liberalization of social values that leads to the implementation in the Ukrainian legislation such ideological terms as “sexual orientation” and “gender identity” and the like.

All this happens because of the lack of constructive dialogue between the state and society, the scientific character is ignored as a principle of law, which implies: consideration of scientific knowledge about the need for adoption of the act; attentive to scientific doctrines; necessity for consideration of the forecast impact of the adoption of an act and the like.

It is emphasized that the modern concept of human rights relies on the concept of natural law, according to which all persons are by nature free and endowed with equal rights.

In lawmaking, as in the legislature, should reflect the main ideas of natural law, which combines all the most important human values.

In a world with rapidly spreading tendency to deviate from the normative and universally accepted moral and Meryl, and installed so-called “new rights” of man, which originate not from natural reason and by their nature they deny the true nature of law, natural law, however, they are legalized, implemented under the guise of freedom, liberal values which do not expressly deny basic human rights, but complementary to, the content is actually illegal and harmful elements.

In connection with this, there are certain variations between natural law and positive law, when there is a third aspect, a subjective way, taking into account the abilities, aptitudes and freedoms of the individual. And such a subjective way, to meet the personal interests and liberties, are born now “new rights” that are not a natural measure of justice.

Our state is embarking on a path of integration reforms should focus not only on the visible, exterior improvements in certain aspects of society, but primarily on the ideological nature of such transformations. Today it is safe to say that homosexuality is actively seeking to take credit, and even a priority in public ideology. The terms “sexual orientation” and “gender identity” is sageraven concepts. And the problem of discrimination in this case is basically artificially formulated, it is part of the ideological strategy of sexual minorities.

Experts see at least a few practices that cause severe social rejection in the post-Soviet space, but which are being actively implemented in Europe arising from the modern system of European values, namely the erosion of the traditional family (in particular, juvenile justice, same-sex marriage) the tolerance of the promotion of homosexuality, the legalization of “soft drugs”.

In Ukrainian society popularized by the false belief that there is no other way to Europe, through the legalization of rights of sexual minorities. Moreover, members of the LGBT community is not limited to the removal of the so-called discrimination against them in employment rights. In particular, it is proposed: the Verkhovna Rada to eliminate all provisions in Ukrainian legislation that result in discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity; to adopt a law on registered partnership for same-sex couples.

As a conclusion States that these phenomena are not able to complement the range of basic, inalienable human rights, as are acquired and do not appear at birth; humiliate the dignity of man and contribute to the development of her individuality.

УДК 340.115

О. В. КРЕСІН,
кандидат юридичних наук

ІДЕЯ СУСПІЛЬНОГО ДОГОВОРУ ТА КОНСТРУЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДЕРЖАВИ І ПРАВА У ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ ДУМЦІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVI – ПОЧАТКУ XVIII СТ.

Статтю присвячено проблемі визначення соціального суб'єкта права у працях західноєвропейських філософів другої половини XVI – початку XVIII ст. Здобутком мислителів часів Контрреформації та посилення абсолютистських режимів є докладно розроблена теорія суспільного договору як основи соціальної держави. Поряд з цим з'явилася ідея відносної автономності держави від суспільства та її права на примус, вона сама перетворюється на соціальне окреме. Це стало новим етапом розвитку соціальних філософії і теорії, виявом їх трансформації у соціально-політичні та соціально-правові. Увиразилася юридизація соціальних учень: суспільство стало державоцентричним і правовим, суб'єктивне колективне право було об'єктивоване й ексклюзивно втілювалося у праві держави. Водночас суто вольове утворення держави за умови підірвання самостійного характеру вчення про суспільство робило її нестабільним феноменом, предметом змагань індивідуальних воль правителів та підданих.

Ключові слова: соціалізація права, плюралізм правових систем, суспільний договір, суспільство, громадянство, громадянське суспільство.

Кресин А. В. Идея общественного договора и конструирование социальных государства и права в западноевропейской мысли второй половины XVI – начала XVIII в.

Статья посвящена проблеме определения социального субъекта права в трудах западноевропейских философов второй половины XVI – начала XVIII в. Достижением мыслителей времен Контрреформации и усиления абсолютистских режимов является подробно разработанная теория общественного договора как основы социального государства. Наряду с этим появилась идея относительной автономности государства от общества и его права на принуждение, оно само превращается в социальное отдельное. Это стало новым этапом развития социальных философии и теории, проявлением их трансформации в социально-политические и социально-правовые. Проявилась юридизация социальных учений: общество стало государственноцентричным и правовым, субъективное коллективное право было объективировано и эксклюзивно